

رویداد عکاسی دو شهر

تهران و دورتموند | ۱۴۰۰ - ۱۳۹۶

تألیف:

دکتر محمد خدادادی مترجم‌زاده
(عضو هیئت علمی دانشگاه هنر ایران)

میترا زارع

(کارشناس پژوهشی رویداد)

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست‌نویسی
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده‌بندی کنگره
رده‌بندی دیوپی
شماره کتابشناسی ملی
اطلاعات رکورد کتابشناسی

خدادادی مترجم‌زاده، محمد، ۱۳۴۰ -
رویداد عکاسی دو شهر؛ تهران و دورتموند ۱۴۰۰-۱۳۹۶/تالیف دکتر محمد
خدادادی مترجم‌زاده، میترا زارع.
تهران: دانشگاه هنر ایران، ۱۴۰۴
[۸]، ب، ۱۸۴ ص.: مصور(زنگی).
۹۷۸-۶۲۲-۱۴۲۷-۱۰-۹ | 978-622-1427-10-9
فیبا
کارگاه‌های هنری -- ایران، ایران، Artists' studios --
کارگاه‌های هنری -- آلمان، Artists' studios -- Germany
عکاسی -- ایران -- تهران، Photography -- Iran-- Tehran
عکاسی -- آلمان، Photography -- Germany
زارع، میترا، ۱۳۶۴-
زارع، میترا، ۱۳۶۴-
دانشگاه هنر ایران
۸۵۲۰N
۸/۷۰۲
۱۰۴۱۰۱۳
فیبا

نام کتاب
تألیف
صفحه‌آرا
چاپ
بها
شمارگان
قطع
شابک

رویداد عکاسی دو شهر؛ تهران و دورتموند ۱۴۰۰-۱۳۹۶
دکتر محمد خدادادی مترجم‌زاده، میترا زارع
توفیق مالکی
اول، ۱۴۰۴
۵۰۰/۰۰۰ تومان
۵۰۰
وزیری
۹۷۸-۶۲۲-۱۴۲۷-۱۰-۹ | 978-622-1427-10-9

ناشر

تهران، خیابان حافظ، خیابان شهید سرهنگ سخایی،
بعد از تقاطع ۳۰ تیر، شماره ۵۶
تلفن: ۶۶۷۲۵۶۸۲ (۰۲۱)
کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.
مسئولیت مطالب به عهده نویسنده است و لزوماً دیدگاه‌های دانشگاه هنر ایران
را منعکس نمی‌کند.

فهرست مطالب

مقدمه	الف
گام نخست: زمینه‌سازی برگزاری کارگاه	۳
گام دوم: اولین دوره‌ی کارگاه	۱۷
گام سوم: دومین دوره‌ی کارگاه	۵۹
گام چهارم: سومین دوره‌ی کارگاه	۹۵
گام پنجم: یافته‌ها و دستاوردهای کلی کارگاه (کنفرانس)	۱۱۹
پیوست‌ها	۱۳۶

مقدمه

مراوده و ارتباط بین مراکز آموزش عالی در سطح ملی و بین المللی از ضرورت‌های انکارناپذیر توسعه و پویایی دانشگاهی است. در پرتوی چنین رویکردی می‌توان یاد گرفت و یاد داد، از منظرهای مختلف به موضوعی یکه نگریست و روش‌های متنوع و شاید متفاوت کنکاش را آزمود. با فرهنگ‌ها و سلیقه‌های مختلف آموزشی برخاسته از نیازهای جوامع گوناگون بشری، از نزدیک آشنا شد و این ویژگی برای پیشرفت فرایند آموزش و پژوهش دانشگاهی ضروری است. بر این اساس، کارگاه مشترک دو شهر تهران- دورتموند با هدف برقراری ارتباط فرهنگی از طریق رسانه‌ی عکاسی به پیشنهاد دانشگاه علوم کاربردی و هنرهای دورتموند^۱ آلمان شکل گرفت و با پذیرش طرف ایرانی یعنی دانشگاه هنر ایران رسمیت یافت. نخستین مراوده‌ها از ۱۳۹۵ آغاز شد (هر چند پیش‌تر نیز تلاشی برای ارتباط طرف آلمانی از طریق سرکار خانم کتایون قدس راد استاد مدعو گروه عکاسی صورت گرفت که متأسفانه بی‌نتیجه مانده بود)، در این سال خانم سمانه خسروی دانش‌آموخته‌ی رشته‌ی عکاسی دانشگاه آزاد اسلامی که برای ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی عکاسی دانشگاه دورتموند به آلمان سفر کرده بود، از طریق پست الکترونیک با اینجانب (که در آن زمان مدیر گروه عکاسی بودم) تماس گرفت و تمایل استاد خویش پروفیسور یورگ وینده^۲ را برای برقراری ارتباط و برگزاری مشترک بین دو دانشگاه اعلام کرد. متعاقب این تماس و تماس‌های بعدی راجع به ساختار آموزشی رشته‌ی عکاسی آن دانشگاه، پروفیسور وینده، نایب‌رئیس دانشکده طراحی دانشگاه علوم کاربردی و هنرهای دورتموند ضمن ارسال نامه‌ای رسمی به تاریخ ۱۳۹۵/۰۵/۰۵ خانم سمانه خسروی را به عنوان رابط آن دانشگاه معرفی نمود، هم‌چنین خواستار برقراری مکاتبه با اینجانب برای حضور در تهران و رایزنی برای برگزاری کارگاه مشترک شد. خانم خسروی نیمه‌ی دوم ۱۳۹۵ در سفر خود به ایران، به گروه عکاسی دانشگاه هنر آمد و به این ترتیب نخستین ارتباط حضوری بین دو طرف شکل گرفت.

---

1. Dortmund University of Applied Sciences and Arts
2. Professor Joerg Winde

از این پس، مراوده‌ها و مکاتبه‌ها و رایزنی برای انجام چنین کارگاهی (کنفرانسی) از سوی اینجانب با بخش مدیریتی دانشگاه به ویژه با سرکار خانم دکتر امیرعلایی (مدیر وقت دفتر مدیریت همکاری‌های علمی بین‌المللی) و معاونت‌های دانشگاه و دانشکده‌های هنرهای تجسمی و هنرهای کاربردی در یک سو و ارتباط با طرف آلمانی از سوی دیگر تداوم یافت. در این مدت دفتر مدیریت همکاری‌های علمی بین‌المللی نیز مکاتبات لازم را با وزارت عتف و مراکز مرتبط دیگر آغاز کرد. با این زمینه‌سازی، اردیبهشت ۱۳۹۶ پروفیسور وینده و خانم خسروی به دفتر گروه عکاسی آمدند. این نخستین برخورد رسمی ایشان با اساتید و همکاران گروه عکاسی دانشگاه هنر ایران بود. در ضمن برنامه‌های این سفر، پروفیسور وینده برای سنجش امکان برگزاری کارگاه مشترک با سایر دانشگاه‌های شهر تهران، به دانشگاه تهران و دانشگاه آزاد اسلامی نیز مراجعه و در دانشگاه آزاد سخنرانی کرد. ایشان پس از بازدید از دو دانشگاه دیگر، مجدداً بر همکاری با دانشگاه هنر ایران برای برگزاری کارگاه (کنفرانس) مشترک اصرار ورزیدند. هم‌چنین در این سفر، ایشان کتاب‌های عکاسی همراه خویش را برای دانشجویان علاقه‌مند رشته عکاسی به نمایش گذاشتند. افزون بر آن، سه برنامه سخنرانی در دانشگاه هنر برگزار کردند و در آنها مجموعه‌های عکاسی خود را به نمایش گذاشتند و رشته‌ی عکاسی و دانشکده‌ی طراحی دانشگاه دورتموند را معرفی کردند. ایشان در این برنامه‌ی فشرده توانستند برخی از مراکز هنری و مرتبط را بازدید نمایند که مهم‌ترین آن انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس بود که بسیار مورد توجه ایشان قرار گرفت.

بر اساس جدول پیشنهادی پروفیسور وینده قدم بعدی، سفر اساتید عکاسی دانشگاه هنر به آلمان و بازدید از دانشگاه علوم کاربردی و هنرهای دورتموند بود که توسط ۴ تن از اساتید در تابستان ۱۳۹۶ به مدت یک‌هفته انجام شد. این سفر با هدف آشنایی با ساز و کار آموزشی و اساتید و دانشجویان دانشگاه دورتموند صورت گرفت، برای اساتید ایرانی بسیار مفید و مؤثر بود. هم‌چنین، جلسه با اساتید دانشکده طراحی و ارائه‌ی گزارش از فعالیت و تخصص اساتید ایرانی و معرفی ویژگی‌ها و فضای آموزشی دانشگاه هنر و گروه عکاسی نیز برای طرف آلمانی بسیار مهم بود. افزون بر آن، برگزاری جلسه‌ی رسمی با مدیران ارشد دانشگاه دورتموند به‌ویژه خانم دکتر کاترین لوهه^۱ نایب رئیس دانشگاه از اهمیت بسیار زیادی برخوردار بود. مقدمات عقد تفاهم‌نامه نیز در این جلسه مطرح و موافقت شد. به موازات برگزاری جلسات رسمی، حضور در کلاس‌های درس و بازدید از استودیوها و لابراتوارها و تجهیزات حرفه‌ای گروه عکاسی دانشکده طراحی بسیار آموزنده بود. در پایان، بازدید از چند موزه و کلیسای جامع شهر کلن حسن ختام این برنامه بود. با تمام فراز و فرودها، تفاهم‌نامه فی‌مابین با تلاش ویژه‌ی خانم دکتر ندا امیرعلایی شهریور ۱۳۹۶ امضا شد و اجرای کارگاه براساس جدول زمانی فعالیت‌ها به‌طور رسمی آغاز شد.

این متن در ادامه با شرح و تفصیل و تفسیر اتفاق‌ها و یافته‌های دوره‌های یک‌ساله تلاش می‌کند نتایج کارآمد این کارگاه (کنفرانس) ۴ ساله را به رشته‌ی تحریر درآورد و نویسندگان امیدوار هستند این دفتر بتواند در مسیر پویایی امرآموزش و پژوهش دانشگاهی از مسیر فعالیت‌های بین‌المللی به‌ویژه در حوزه‌ی هنر مفید واقع شود. کتاب در قالب پنج گام (فصل) و پیوست تنظیم شده است. گام نخست به مرآورده‌ها و محاضره‌های پیش از اجرای کارگاه مشترک می‌پردازد و با یافته‌های آن مقطع به پایان می‌رسد. گام‌های دوم و سوم و چهارم به شرح زمان‌مند برنامه‌ها و فعالیت‌های دانشجویان و اساتید می‌پردازد. در پایان هر گام (فصل) یافته‌های مقطعی آن دوره آمده است. گام پنجم به یافته‌ها و دستاوردهای کلی کارگاه (کنفرانس مشترک) اختصاص یافته است. در نهایت، پیوست‌های مرتبط شامل مستندات و مطالب دیگر آورده شده است (از نظر نگارنده، درج و ثبت ارزش مستندات حاضر در این بخش کم از مطالب و یافته‌های متن نیست و اطلاع از آن برای تکرار فعالیت‌های مشترک بین‌المللی از این دست، می‌تواند بسیار مهم و ضروری باشد).

نکته‌ی مهم دیگر، آشنایی اینجانب و سایر همکاران ایرانی دست‌اندرکار این رویداد با پروفیسور وینده و همکاران ایشان در آلمان فرصت مغتنمی بود تا بتوانیم دانش و تجربه‌ی زیسته‌ی یکدیگر را دریابیم و بر تداوم دوستی و همکاری با هم اصرار ورزیم. می‌بایست یادآور شوم، افزون بر اساتید ایرانی کارگاه (محمد خدادادی مترجم‌زاده، فرهاد سلیمانی، کتایون قدس راد، ندا امیرعلایی و سپس مریم کهوند)، دستیاران محترم دوره‌های مختلف و دانشجویان عزیز حاضر در هر دوره از کارگاه، خانم میترا زارع کارشناس ارشد گروه آموزشی عکاسی از ابتدای اولین زمره‌های برگزاری کارگاه بین‌المللی به‌عنوان هماهنگ‌کننده‌ی اصلی برنامه‌ها و مکاتبه‌ها و پیگیری‌ها منصوب شدند و سپس به‌عنوان کارشناس و رابط پژوهشی در زمینه‌ی مطابقت شروح دروس عکاسی در دو دانشگاه به فعالیت در کارگاه ادامه دادند و هم‌اینک نیز در تدوین آورده‌های کتاب نقش مؤثری ایفا کردند. خانم سمانه خسروی نیز از نخستین مراحل شکل‌گیری کارگاه، به‌عنوان رابط اصلی و ایرانی دانشگاه دورتموند تا واپسین روزهای اتمام کار به‌عنوان متخصص و هماهنگ‌کننده‌ی تمام برنامه‌ها و کارگاه‌های برگزار شده، در این رویداد حضور فعال داشتند. هم‌چنین همکاران محترم دیگری به ترتیب مشارکت و اجرای نقش سازنده به این جمع افزوده شدند. خانم مهسا صادقیان کارشناس محترم دفتر امور علمی بین‌المللی که از روز نخست برنامه‌ریزی تا پایان کارگاه (بالغ بر پنج سال) متعهدانه تلاش کردند. اساتید محترم گروه آموزشی عکاسی آقایان رضا نبوی و دکتر مهدی مقیم‌نژاد و همکاران محترم آقایان فرهاد سعیدی و سروش کیایی در برگزاری کارگاه نهایت همکاری را به‌خرج دادند. افزون بر آن می‌بایست از همراهی بی‌دریغ آقای دکتر غلامرضا اکرمی و آقای دکتر سید حسن سلطانی رؤسای وقت دانشگاه با فرایند اجرای چند ساله‌ی کارگاه قدردانی

کنم. هم‌چنین در زمان برگزاری کارگاه، هر یک از رؤسای وقت دانشکده هنرهای تجسمی در دوران مسئولیت خویش از همراهی و همدلی دریغ نکردند (آقای دکتر کامران افشار مهاجر و آقای دکتر سید حسن سلطانی و خانم دکتر سودابه صالحی و اینجانب، هم‌چنین خانم دکتر زهرا احمدی رئیس وقت دانشکده هنرهای کاربردی). رؤسای محترم معاونت‌های مختلف دانشگاه و اداره‌ی حراست نیز در حیطه‌ی اختیارات خود، در طول زمان پنج ساله‌ی مراوده و برگزاری کارگاه از همکاری و همراهی دریغ نکردند. همکاران محترم دیگری در بخش‌های مختلف دانشگاه نیز متعهدانه در مسیر همکاری و همیاری کارگاه کوشیدند (خانم نرگس اشرفی مسئول روابط عمومی و همکاران دیگر در بخش‌های متنوع دانشگاه). امروز می‌بایست اجرای موفق رویداد (کارگاه - کنفرانس) بین‌المللی دو شهر را مرهون همراهی و همدلی تمام ارکان و اعضای خانواده‌ی بزرگ دانشگاه هنر ایران و همکاران محترم دانشگاه علوم کاربردی و هنرهای دورتموند آلمان، به‌ویژه پروفیسور یورگ وینده دانست.

تدوین و انتشار این کتاب مرهون تایید اساتید محترم جناب آقای رضا نبوی و جناب آقای داریوش اسماعیلی و همراهی بی‌دریغ و ارزشمند جناب آقای دکتر محمدرضا مریدی، سرکار خانم فریبا حیدری و همکاران محترم معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه هنر ایران است، از ایشان سپاسگزارم.

در انتها، می‌بایست سپاسگزار خداوند مهربان باشم که در تمام مراحل انجام این پروژه‌ی سخت و طولانی، تکیه‌گاه و کمک‌رسان من و همکاران عزیزم بود و هست.

محمد خدادادی مترجم زاده

عضو هیأت علمی گروه عکاسی دانشکده هنرهای تجسمی دانشگاه هنر ایران

(مسئول ایرانی کارگاه بین‌المللی عکاسی دو شهر تهران - دورتموند)

پاییز ۱۴۰۴

گام نخست

زمینه‌سازی برگزاری کارگاه

فعالیت‌ها و دستاوردها از اردیبهشت تا شهریور ۱۳۹۶

نخستین مراوده‌ها در راستای برگزاری کارگاه مشترک عکاسی تهران-دورتموند در ۱۳۹۵ صورت گرفته و از اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ به طور رسمی فعالیت‌های مرتبط با برگزاری کارگاه آغاز گردید. در ادامه، به شرح مهم‌ترین ملاقات‌ها و برنامه‌های اصلی مرتبط با برگزاری کارگاه مشترک عکاسی با عنوان کلی: گفت‌وگو با آموزش عالی (آکادمیک) با جهان اسلام^۱ و عنوان مرتبط‌تر: برقراری ارتباط فرهنگی توسط رسانه عکاسی، دو شهر تهران- دورتموند؛ پرداخته شده است.

پروفسور یورگ وینده در روز دوشنبه ۱۳۹۶/۰۲/۱۱ به منظور آشنایی و فراهم کردن مقدمات همکاری علمی و فرهنگی با دانشگاه هنر ایران برای نخستین بار به گروه عکاسی آمده و ضمن ملاقات با اعضای هیات علمی، اساتید و همکاران گروه از مکان و تجهیزات عکاسی بازدید کردند.

1. Higher Education Dialogue with the Muslim World.
2. Two Cities- Building Cultural Bridges with Photography

از راست: آقایان سروش کبایی، فرهاد سلیمانی، رضا نبوی. خانم ها پروین طاعی، کتابون قدسراد، عاطفه حقیقی، سمانه خسروی. آقایان یورگ وینده، محمد خدادادی مترجمزاده و فرهاد سعیدی

سپس ملاقاتی با آقای دکتر غلامرضا اکرمی و خانم دکتر ندا امیر علایی و خانم بنفشه مقدم با همراهی اینجانب و آقای رضا نبوی صورت پذیرفت. در این ملاقات برنامه کاری پروفیسور وینده در این سفر و سفرهای آتی شرح داده شد. سپس آقای فرهاد سلیمانی به اتفاق تنی چند از همکاران در محل انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس میزبان پروفیسور وینده و خانم خسروی بودند.

پروفسور یورگ وینده در حال بازدید از آرشیو عکس انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس.

در ادامه‌ی حضور ایشان جلسات و نشست‌های متعددی در راستای همکاری صورت پذیرفت که مهم‌ترین به شرح زیر می‌باشد:

- ایراد سخنرانی پیرامون معرفی رشته‌ی عکاسی دانشکده‌ی طراحی دانشگاه دورتموند در تالار جانبزرگی.
- برگزاری کارگاه آموزشی با موضوع آشنایی با شیوه‌های آموزشی دانشگاه دورتموند و نمایش کتاب در گروه عکاسی.
- نمایش آثار عکاسی پروفیسور وینده در حوزه‌های معماری، صنعتی و مستند اجتماعی و نمایش آثار پروژهی پایانی مقطع کارشناسی ارشد خانم خسروی در تالار جانبزرگی.
- برگزاری جلسه‌ی پیرامون چگونگی اعزام اساتید دانشگاه هنر به آلمان در دفتر همکاری‌های بین‌الملل دانشگاه.
- برگزاری کارگاهی برای دانشجویان رشته عکاسی در خصوص ادامه همکاری علمی و فرهنگی بین دانشجویان عکاسی ایران و آلمان.

در این جلسه مقرر گردید دانشجویان عکاسی علاقمند به همکاری با پروژه‌ی عکاسی مشترک با دانشجویان دانشگاه دورتموند، با شرط این‌که در کارگاه‌های آموزش پروفیسور وینده حضور یافته و در ۱۳۹۷ دانشجویان باشند، روز پنجشنبه ۱۳۹۶/۰۲/۲۱ به همراه نمونه کارهای پروژه‌ای خود به گروه عکاسی مراجعه نمایند. داوران این ارزیابی آقایان یورگ وینده، فرهاد سلیمانی، خانم سمانه خسروی و اینجانب بودند. سرکار خانم کتابیون قدس راد نیز به عنوان ناظر و مشاور در جلسه حضور داشتند. پیرو تصمیم قبلی، روز پنجشنبه ۱۳۹۶/۰۲/۲۱ از ساعت ۹ صبح دانشجویان به گروه عکاسی مراجعه کرده و نمونه کارهای خود را ارائه دادند. گفت‌وگوی بین پروفیسور وینده و دانشجویان عمدتاً به انگلیسی صورت پذیرفت. دانشجویان متقاضی شرکت در پروژه عکاسی مشترک ایران و آلمان ۲۸ نفر بودند. در پایان پس از بحث و گفت‌وگوی طولانی ۱۲ نفر از دانشجویان برای شرکت در پروژه انتخاب شدند. دانشجویان منتخب مقطع کارشناسی عکاسی: عاطفه علایی، گلرو علی‌آبادی‌زاده، فاطمه لاری دارابی و آرمین عبدی. دانشجویان منتخب مقطع کارشناسی ارشد: زهره مطلق کشاورز شیرازی، شیوا فرهنگ، سها اسدی، مینا عباس‌پناه، کیمیا رشیدی نیک، الهه عبیری، سینا داوری و صدرا باقری. در مجموع ۱۰ دانشجوی خانم و ۲ دانشجوی آقا. افزون بر این اسامی، ۴ دانشجوی دیگر به ترتیب اولویت امتیاز به عنوان جایگزین غایبین احتمالی انتخاب شدند: آرزو بابایی، بهار احمدی‌فر و محمد مهر آرا از مقطع کارشناسی ارشد و پریا حبیبی راد از مقطع کارشناسی. مقرر گردید در زمان برگزاری کارگاه مشترک عکاسی موضوع پروژه توسط تیم‌های کوچک که به طور مساوی شامل دانشجویان ایرانی و آلمانی است، یک ماه

پیش از برگزاری کارگاه (با توضیح مکتوب در حد یک صفحه) به اساتید کارگاه پیشنهاد شود. دانشجویان هر گروه می‌بایست بر سر اجرای پروژه تعیین شده خود توافق کنند و تلاش نمایند همان موضوع یا زمینه کاری را برای عکاسی در دورتموند دنبال نمایند. نظر اساتید راهنما صرفاً مشورتی بود. دانشجوی ایرانی در تهران حکم میزبان و راهنمای دانشجوی آلمانی را دارد. دانشجوی آلمانی در دورتموند نیز حکم میزبان و راهنمای دانشجوی ایرانی را دارد. البته برخی از این فرضیه‌ها در عمل محقق نشد و تغییر یافت.

پروفسور یورگ وینده
و دانشجویان رشته عکاسی
در نشست معرفی رشته عکاسی
دانشگاه دورتموند
تالار جانبزرگی.

کارگاه آموزشی با موضوع
آشنایی با شیوه‌های آموزشی
دانشگاه دورتموند و نمایش
کتاب در لابراتوار عکاسی
دانشگاه هنر ایران.

نمایش آثار خانم سمانه خسروی با حضور اساتید و دانشجویان عکاسی در تالار جانبزرگی.

آقای فرهاد سلیمانی، پروفسور وینده و خانم کتایون قدسراد و خانم سمانه خسروی در حال بررسی آثار متقاضیان شرکت در کارگاه مشترک در گروه عکاسی.

در قدم بعدی مقرر گردید برای اعزام سه نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه هنر به کشور آلمان، خانم دکتر ندا امیر علایی، آقای فرهاد سلیمانی و اینجانب در مرداد ماه ۱۳۹۶ اقدامات لازم صورت گیرد. سرکار خانم کتایون قدسراد عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی و استاد مدعو گروه عکاسی دانشگاه هنر ایران نیز با دعوت مستقیم دانشگاه دورتموند گروه را در سفر دورتموند همراهی کردند.

از تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۵ تا ۱۳۹۶/۰۵/۱۲ نخستین سفر به دانشگاه دورتموند انجام شد. تمام مخارج این سفر شامل هزینه‌ی ویزا، بلیط رفت و برگشت هواپیما، هزینه اسکان و تغذیه و تردد بین شهری در آلمان، توسط مرکز مبادلات دانشگاهی آلمان تامین شد و بخش بسیار اندکی توسط دانشگاه و اعضای گروه هزینه شد.

مهم‌ترین فعالیت‌های انجام شده در نخستین سفر اساتید ایرانی به دورتموند به شرح زیر است:

- شرکت در سه جلسه ژورژمان کارگاه عکاسی، گرافیک و ارتباطات و آشنایی با دیدگاه‌ها و اهداف مرتبط با پروژه‌ی دانشجویان و هم‌چنین شرکت در مراسم پایان دوره و اهدای مدرک تحصیلی دانشجویان.
- برگزاری چهار جلسه پیرامون نحوه برگزاری کارگاه مشترک عکاسی. در این جلسه‌ها چشم‌انداز کلی طرفین و پیشنهادهای اجرایی مطرح شده و چگونگی مدیریت انسانی، برنامه‌ریزی عکاسی، امکانات تردد در سطح شهر، مکان مناسب برای اقامت، مکان مناسب برای برگزاری جلسات هم‌اندیشی و کارگاهی، هماهنگی برای چاپ عکس‌ها، مکان مناسب برای برگزاری نمایشگاه، چاپ کتاب عکس و موارد بسیار دیگر بررسی گردید. برای برخی از موارد مذکور تصمیم قطعی گرفته شد و برای برخی موارد جدی‌تر قرار شد پس از بازگشت در تهران تصمیم گرفته شود.
- دیدار با نایب رئیس دانشگاه علوم کاربردی و هنرهای دورتموند، خانم دکتر کاترین لوهه و مدیر دفتر همکاری‌های بین‌الملل خانم داگمار هوش. در این جلسه، پس از پرسش و پاسخ از همکاری متقابل در حوزه‌ی عکاسی و سایر رشته‌های هنری و کاربردی دیگر مانند معماری و امکان برگزاری کارگاه مشترک در سایر رشته‌های هنری صحبت شد و موافقت شد. در پایان جلسه به رسم یادبود، هدایایی همراه با بروشورهای معرفی دانشگاه و گروه عکاسی (پیوست شماره ۱) به مسئولان دانشگاه اهدا و توجه شد. نشستی دیگر با ریاست دانشکده طراحی پروفوسور مارتین میدل هاو^۱، و ۴ تن از اساتید پیرامون معرفی دانشگاه هنر ایران و گروه عکاسی نیز برگزار گردید.

1. Dagmar Hoesch

2. Prof. Martin Middelhaue

- بازدید از استودیوها و لابراتوارهای دیجیتال و ابزارهای اسکن و چاپ و تجهیزات عکاسی و فیلم‌برداری به همراه رئیس دانشکده‌ی طراحی و پروفیسور یورگ وینده و پروفیسور دیرک گبهارت^۱.
- بازدید از موزه فولک وانگ^۲، شهر دوسلدورف^۳ و شهر کلن^۴.

پروفیسور وینده، دکتر امیرعلایی و آقای فرهاد سلیمانی در کلاس کارگاه عکاسی دانشگاه دورتموند.

جلسه معرفی رشته عکاسی دانشگاه هنر و نمایش آثار اساتید ایرانی، دکتر امیرعلایی، آقای سلیمانی، خانم‌ها خسروی و قدس‌راد، آقایان: پروفیسور وینده، پروفیسور دیرک گبهارت، پروفیسور اکسل ورتمن^۵، پروفیسور کای یونیمان^۶ و اینجانب.

1. Prof. Dirk Gebhardt
2. Folkwang
3. Dusseldorf
4. Cologne
5. Axel Wehrtmann
6. Kai Junemann

سخنرانی پروفیسور میدل‌هاوِ رئیس دانشکده طراحی در مراسم فارغ‌التحصیلی دانشجویان

نمایشگاه و ژورمان آثار دانشجویان عکاسی دانشکده طراحی

روز یکشنبه ۱۲ شهریور ۱۳۹۶ نخستین تفاهم‌نامه (پیوست شماره ۲) مابین دانشگاه علوم کاربردی و هنرهای دورتموند و دانشگاه هنر ایران امضا گردید. در این تفاهم‌نامه اینجانب (محمد خدادادی مترجم‌زاده) از ایران و پروفیسور یورگ وینده از آلمان به عنوان مسئولان اجرا و توسعه‌ی این همکاری معرفی شده‌اند. مفاد تفاهم‌نامه مذکور به طور خلاصه به شرح زیر می‌باشد:

برگزاری سالانه دو کارگاه عکاسی در شهرهای تهران و دورتموند با مشارکت اساتید و دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد عکاسی به مدت سه سال. برگزاری جلسات آموزشی، پیش و پس از هر دوره‌ی کارگاه. کسب تجربه عکاسی بر روی موضوعات مشترک در دو شهر تهران و دورتموند و ارتقای سطح توانایی عکاسانه. ایجاد شبکه‌های آموزشی و پژوهشی منطقه‌ای. ایجاد شبکه‌های همکاری بیشتر با سایر مراکز دانشگاهی و فرهنگی.

در پی قطعیت اجرای برنامه و ضرورت ارتباط و به‌روزرسانی اطلاعات بین گروه ایرانی و آلمانی، جلسات هماهنگی با دانشجویان ایرانی کارگاه در مهر ماه ۱۳۹۶ آغاز شد.

لازم به یادآوری است که در مسیر برگزاری کارگاهی بین‌المللی و بی‌سابقه در سطح دانشگاهی (با محوریت هنر) پیش از شروع و هم‌زمان با اجرای آن هماهنگی‌های بسیاری می‌بایست صورت پذیرد. از آنجا که این قلم تلاش می‌کند بستری مناسب را برای تداوم انجام فعالیت‌های پژوهشی و کارگاهی بین‌المللی ایجاد کند، آگاهی از روند و چگونگی پیشبرد هماهنگی‌های اداری بسیار ضروری می‌نماید (پیوست شماره ۳ مواردی از مهم‌ترین نامه‌نگاری‌های اداری مربوط به برگزاری کارگاه مشترک عکاسی تهران-دورتموند که در سامانه اتوماسیون دانشگاه هنر ایران به ثبت رسیده، آورده شده است. مستندات پیش‌رو به لحاظ تاریخ، مخاطبان و محتوای آن حائز اهمیت می‌باشند).

در پایان دور اول مراوده و محاضره می‌توان مواردی کلی را به‌مثابه‌ی یافته‌های با ارزش برای طرف ایرانی به شرح زیر فهرست کرد:

- شاید مهم‌ترین یافته‌ی و تجربه‌ی مفید به دست آمده این باشد که برای اجرای چنین برنامه‌های بین‌المللی، رایزنی‌ها و ارتباط‌های مقدماتی می‌بایست از گروه‌های آموزشی دو طرف برگزاری کارگاه (کنفرانس) شروع شود و در صورت امکان برگزاری و موافقت مدیران گروه‌های آموزشی و رؤسای دانشکده، به مدیران ارشد دانشگاه‌های دو طرف منتقل شود. نگاه جزء به کل در فرایند تصویب چنین برنامه‌هایی بسیار مفید است و قابلیت اجرایی آن را دوچندان می‌کند.

- آموزش عکاسی در هر دو دانشکده و دو دانشگاه، در هر دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد دارای تجربه‌ی زیسته‌ی طولانی هستند. براین اساس و تجربه‌ی کسب‌شده در سال آغازین، مشخص شد که اساتید و دانشجویان و همکاران مرتبط با برگزاری کارگاه از هر دو طرف، در محدوده‌ی وظایف و توانایی‌های قابل انتظار دارای تجربه‌ی لازم و کافی هستند. بنابراین در تمام مراحل انجام کار، تمام اعضا از احترام متقابل و دانش متوازن و انگیزه‌ی لازم برای همکاری بلندمدت برخوردار بودند.
- سفر به آلمان تجربه‌های عینی ارزشمندی از روش تدریس و امکانات و تجهیزات گروه عکاسی و دانشکده‌ی دیزاین دانشگاه دورتموند را برای ما به همراه داشت.
- نظم و انضباط در استفاده‌ی دانشجویان آلمانی از تجهیزات کارگاهی و لابراتواری توسط مسئولان کارگاه‌ها، و امکان استفاده‌ی دانشجویان از بهترین و به‌روزترین تجهیزات عکاسی و تجهیزات سخت‌افزای و نرم‌افزاری بسیار مهم جلوه می‌کرد.
- یکی از مهم‌ترین یافته‌های گروه ایرانی در مواجهه با روش تدریس دروس عکاسی (به‌ویژه کارهای عملی) در آلمان، همپاری و همکاری مشترک دانشجویان عکاسی با دانشجویان رشته‌های ارتباط تصویری و رسانه برای انجام پروژه است. یعنی دانشجویان با انجام بخش مرتبط به رشته‌ی خود در قالب پروژه‌ای بزرگ‌تر که شامل رشته‌های دیگر هم می‌شود، کار گروهی را فرا می‌گیرند و تجربه می‌کنند. موضوعی که در ایران بسیار مغفول مانده است.
- شرح دروس عکاسی طرف آلمانی به طور کلی با آنچه در دانشگاه‌های ایران تدریس می‌شود، متفاوت است. روش‌های آنان بسیار کاربردی‌تر و دارای کارکردهای اجتماعی‌تر وسیع‌تری نسبت به ایران است.
- مدرسان آلمانی در بسیاری از دروس عملی و کارگاهی عکاسی، از وجود مقصد نهایی برای انتشار عکس‌ها در تمرین‌های عکاسی بهره می‌گیرند، مثلاً دانشجویان ترغیب می‌شود به گونه‌ای موضوعات خود را عکاسی کند که برای انتشار در مجله‌های هدف و یا پایگاه‌های مجازی و یا مطابق با سفارش طراح گرافیک یا مؤسسه‌های تجاری باشد.
- هم‌چنین با حضور در جلسات و کلاس‌های درس، چشم‌انداز لازم و مناسبی برای پیش‌برد روند پویا و تحقق‌پذیر کارگاه مشترک در سال بعد برای ما فراهم آمد و بهره‌گیری از پتانسیل‌های موجود در دانشکده‌های دیگر دانشگاه هنر ایران را برایمان محرز کرد. تدارک برنامه‌ی موسیقی توسط دانشجویان رشته‌ی موسیقی ایرانی دانشکده موسیقی دانشگاه هنر ایران در زمان گروه آلمانی در کارگاه تهران، درزمره‌ی همین چشم‌انداز بود.